

Trečiadienis, 1946.III.20

Nr.65/252/

IŠ VISO PASAULIO

- Ilgai lauktas Persijos klausimo iškėlimas P.S.Taryboj pagaliau vakar įvyko. Tar.Rusiją apskundė patys persai. Persijos pasiuntinys Vašingtone vakar JTO gen.sekretoriui Trygve Lie įteikė skundą. Maskva kaltinama 1942 m. sutarties sužaužimu ir kišimusi į Persijos vidaus reikalus.

JTO gen.sekretorius Trygve Lie vakar išleido komunikatą, kuriame paduoda Persų ambasadoriaus Vašingtone laiško JTO gen.sekretoriui turinį. Laiške kreipiamas dėmesys, jog Rusija sukelia pavojų pasaulio taikai ir tarptautiniam saugumui. Rusija kišasi ir toliau į Persijos vidaus reikalus, panaudodama agentus, tarnautojus ir ginkluotąsias pajėgas. Skubus šio reikalo išsprendimas turis Persijai didelės reikšmės jos gerų santykių su Rusija palaikymui. Persija norinti su Rusija gyventi geruoju kaip suvereninė ir nepriklausoma valstybė.

Asmeniškam laiške Trygve Lie ambasadorius pareiškia, jog šį skundą P.S.Tarybai pateikęs savo vyriausybės pavestas.

Šio ryto Londono spauda Persijos skundo įteikimą P.S.Tarybai dėda pirmoje vietoje. "Daily Telegraph" pabrėžia, jog JTO turėsianti visas vides ir jautrias problemas išspręsti, jei nenorėsianti susikompromituoti. Persijos žygį laikraštis sveikinas, nors rusai dėl to persams ir grasiņę. "Times" daro išvadą, jog Maskvoje derybos visiškai nepasisekė. Rusai reikalavę, jog jų kariuomenės daliniai ir toliau pasilikty šie Persijoje. Maskvos radijas smarkiai puolęs D.Britaniją, už Britų dalinių buvimą Irake ir Egipte.

Iš Teherano pranešama, kad persai imsis griežtų žygių prieš neatšakingą elementą. Persų vyriausybė patenkinta D.Britanija už paramą, kurią ji parodė šiuo sunkiu Persijai laiku. Tik kritiškai momentai esą suartins tautas.

- Vakare JAV prez.Trumanas pareiškė, jog Amerika padėsianti įgyvendinti JTO principus ir saugosianti jų vykdymą taip, kaip šviesą tamsioje.

- JAV užs.reik.min.Byrnes pareiškęs, jog nelaukė JTO sutikusi sunkius bandymus. Tačiau vis dėlto ši organizacija įkurta ir jau sprendžianti svarbias problemas. Tikisi, kad dabar pavyks suorganizuoti visus kitus, dar nesuorganizuotus, JTO padalinius. D.Britanija JTO Londone konferencijos metu, nežiūrint visų sunkumų, kuriuos dabar ji pergyvenanti, delegacijas labai gražiai priėmusi. Min.Byrnes Amerikos vardu D.Britanijai už tai reiškia ypatingą padėką.

- Londono radijas, pošto min.Berke/?/ pareiškimu, dar šį mėnesį pradėsias duoti audicijas rusų kalba. Karo metu Rusijoje radijo aparatų buvę sekvestruoti ir žinių klausymas iš užsienio uždraustas. Dabar esąs tas draudimas jau nuimtas. Londono radijas, duodamas transliacijas įvairiomis Europos kalbomis, noris painformuoti pasaulį tiksliai apie įvykius. Vienas iš darbiečių sveikinas šį žygį ir pabrėžęs, jog ligi šiam laikui padėtis buvusi labai viensėliška. "Times" pabrėžia, jog Maskva tuo būsianti nepatenkinta, nes kas vieniems atrodo vienaip, entriesiems tas pat dalykas jau kitaip atrodo.

- Visuotiniai rinkimai Prancūzijoje įvyksie birželio mėn. 2 d. arba dar anksčiau.

- Šiandien užs. reik. min. Bevinas duosias pareiškimą dėl gen. Anders karių. Pats gen. Anders išvykęs susitikti su sąjungininkų Viduržemio jūros pajėgų šefu.
- Užs. reik. ministerių pavaduotojų konferencija Londone, kur dalyvauja JAV, D. Britanijos ir Tar. Rusijos užs. reik. ministerių pavaduotojai, svarstą taikos sudarymo projektą su Rumunija. Šio klausimu kiekvienas ministeris davęs savo pasiūlymus. Rusų užs. reik. min. pavaduotojo pasiūlymas remiasi tik bendraisiais klausimais. Sienų, pramonės ir ūkio reikalai neliiečiami. Taikos sutartis su Italija taip pat dar nebaigta. Laukiama kol grįš iš Triesto komisija. Be to, reparacijų ir kolonijų klausimai sudarą sunkumų, nes čia žymiai skiriasi nuomonės. Bulgarijos klausimas dar nepradėtas svarstyti. Iš viso atrodo, jog konferencijoje darbas nevyksta sklandžiai.
- Varšuvoje sekmadienį marš. Tito suruošė priėmimą. Priėmime dalyvavo Varšuvos vyriausybė, diplomatinis korpusas ir aukštieji kariuomenės atstovai. Min. Mykolajczyk taip pat dalyvavo. Pirmadienį Tito sveikinę Lenkijos jaunimo organizacijų atstovai.
- Jugoslavija sudarė su Lenkija 20 metų tarpusavio paką. Tito pareiškęs, kad ši sutartis su Lenkija, o taip pat sutartys su kitomis slavų valstybėmis tai nesanti kokio nors slavų tautų sąjunga.
- Kaip praneša Londono radijas, Mykolajczyko partijos būstinėje buvusi padaryta krata. Esą rasta daug inkriminuojančios medžiagos, iš kurios paaiškėję, jog Mykolajczykas palaikęs ryšius su Lenkijos gaujomis.
- D. Britanijos laikraštis "Sunday Times" rašo, jog tarp Čekijos ir Lenkijos rubėžių buvusieji lenkų SS-ininkai ir Vlasovo armijos kareiviai, susibūrę į gaujas, vedą karą ir okupuoją net ištisas sritis.
- Kaip vakar iš Londono pranešta, Graikijoje rinkimai dėl techniškių kliūčių įvyksią dviem savaitėm vėliau. Šios dienos Londono radijo pranešimu, Graikijos min. pirm. Sophoules pareiškęs, jog rinkimus atidėti nėra jokie pagrindo ir jie įvyksią kovo mėn. 31 d.
- Kaip pranešė vakar Paryžiaus radijas, JAV užs. reik. min. Byrnes sutinkęs, jog nuo rugpiūčio mėn. išvietintųjų stovyklos būtų panaikintos. Tačiau tam tikrus asmenis globosianti Unrra arba kurios nors kitos humaniškos organizacijos ir toliau.
- Belgijos min. pirm. Spaak pareiškęs, jog jo vyriausybei didelę problemą sudaręs pramcės organizavimas moderniškais pagrindais. Vyriausybė įmonių suvalstybinti nenori. Dėl monarchijos būsią atsiklausta tautos.
- JAV prekybos min. H. Moris/?/, pagalbos teikimo Rusijai konferencijoje, pareiškęs, jog Rusija negalinti užvaldyti Rytų Europos taip kaip kad Amerika negalinti užvaldyti Lotynų Amerikos.
- Tar. Rusijos Aukšč. Tarybos prezidiumo pirm. Kalininas dėl sveikatos pasitraukė. Jo vieton naujuoju prezidiumo pirmininku išrinktas Švernikas. 5 metų ūkio planas pirmadienį Aukšč. Tarybos priimtas vienbalsiai. Sudarytos biudžeto, užs. reikalų ir kitos komisijos. Į kelias komisijas išrinkti ir Lietuvos TSR atstovai, būtent: Mečys Gedvilas, Vladas Niunka, Šniočkus ir kt. Vakare Maskvoje patvirtinta naujoji Rusijos min. taryba. Min. pirmininku ir krašto gynybos ministru ir toliau pasilieka generalissimus Stelines. Šiaip vyriausybėje jokių ypatingų pakeitimų nėra.
- Tar. Rusija ir Šveicarija numato atnaujinti diplomatinius santykius kurie per 22 metus buvo nutrukę. Atnaujinus diplomatinius santykius Šveicarija galėsianti savo pasiuntinius pasiųsti į vieną ir Budapeštą.
- Reuterio korespondentas iš Helsinkio praneša, jog naujasis Suomi-

jos prezidentas Paasikivi esąs populiarius tiek dešiniųjų, tiek kairiųjų tarpo. Suomų-rusų santykiai pagerėję ir toliau dar gerėsia. Suomija, gal būt, įstosianti į JTO. Naujoji vyriausybė daug rūpesčio skirsianti vidaus reikalams, ypač aktualūs aprūpinimo ir transporto klausimai. Eksportas didėjas.

- Norvegijoje visos krašto jėgos skiriamos Norvegijos ūkiškam atkūrimui. Norvegai maža tesidomi užsieniu, jie nenori maišytis didžiųjų valstybių politiniam žaidime. Juddos rinkos čia nesą, mirtimi nubausta tik 12 Norvegijos karo nusikaltėlių. Norvegijoje pasireiškęs didesnis vieningumas. D.Britanija Norvegijoje esanti labai populiari, tačiau nemažesniu populiarumu naudojasi ir Rusija.

- Kaip praneša Varšuvos radijas, D.Britanija nepriterusi, kad Franco klausimas būtų iškeltas P.S.Taryboje, nes Franco Ispanija nesukelianti pavojaus pasaulinei taikai. Manoma, kad JAV palaikys D.Britaniją. Radijo komentatoriaus nuomone, Saugumo Taryboje Franco klausimą iškelsiančios Tar.Rusija arba Prancūzija.

- Kaip praneša Londono radijas, JAV valstybės departamentas peržiūrėjęs antrąją Prancūzijos notą dėl Ispanijos. Amerika nepalaikanti Prancūzijos nuomonės.

- Turkija pasirašė draugiškumo paktą su Iraku.

- Rumunijoje iš socialdemokratų partijos pašalintas Petrescu ir kiti, pasipriešinę socialdemokratų ir komunistų partijų susijungimui.

- Jugoslavijoje vėl įvykę didelės demonstracijos. Dėmonstrantai reikalavę Venecijos Julijos srities prijungimo prie Jugoslavijos.

- Kaip praneša Varšuvos radijas, britų žadėtieji įteikti kiekvienam gen.Anderso kariui dokumentą dar neįteikti. Esą dėl to plintą įvairių gandų. Atrodo, kad šių dokumentų įteikimas kelioms dienoms atidėtas.

- Iš Lvovo 22 teisiamųjų, priklausiusių lenkų gaujoms, 9 nuteisti mirti, o 10 ligi 8 metų kalėti.

- Latvijos centr.komitetas applanke kompetentingas britų karo įstaigas, kurios pasiūkino, kad artimiausiu laiku anglų valdomoje Vokietijos zonoje, o taip pat ir Belgijoje iš karo belaisvių stovyklų bus paleisti visi Pabaltijo tautų internautieji buv.kareiviai. Jie bus pervesti į D.P. ir apgyvendinti D.P.stovyklose /Bavarijas Latviešu Vestnesis Nr.7, 1946.II.16/.

- Amerikietis žurnalistas rašo: Rusų veikimas žymiai skiriesi nuo mūsų. Jie labai smulkmeniškai. Prieš įeisiant amerikiečiams į Berlyną įvykęs pasitarimas, kuriame rusai užklausę, kiek autovežimių ir karruomenės išgygiuos į okupacijos zoną. Vienas iš amerikiečių viršininkų atsakė: "Sakysim, maždaug apie 50 sunkvežimių ir apie 175 viršininkų ir kareivių". Įvažiuojant prie zonos rubežiaus stovis sargyboje raudonarmietis praleidęs 50 mašinų, daugiau praleisti atsisakė, nes esąs gautas toks įsakymas. Amerikiečiai, atidarydami mcklo įstaigas, pašalina iš mckomojo personalo buv.hitlerininkus, nudugniai juos patikrindami. Rusai nedaro jokių patikrinimų. Jie sako: "Jei galite, atidarykite savo mokyklas. Mokykite ką norite, bet mes jus seksime. Jei kils mažiausias įtarimas, kad mokytojas yra hitleriškų pažiūrų ir siekis Vokietijos galybės atstatymas, - tai jį sušaudysime. Reparacijas rusai supranta visai kitaip, kaip mes. Jie paprastai išveža iš Vokietijos viską, ką tik galima išvežti. Mes kalbame apie Vokietijos atkūrimą, stengiamės atsaujinti telefoną, telegrafo bei geležinkelų susisiekimą, tačiau rusų zonoje

norasi nei gabaliuko vielos, nei atliekamo geležinkelio bėgio. Viskas jau išvežta. Mes stengiamės atkurti Vokietijos pramonę, kuri reikalinga gyvenimo lygio pakėlimui, bet rusai mums atsako: "Vokietija yra sunaikinta, tai ir turi būti sunaikinta. Jūs atlikote 4000 km, o dabar kalbate apie Vokietijos atkūrimą. Kam gi tada reikėjo naikinti, jei jūs dabar vėl norite atkurti". Rusai moka stipriai suimti į rankas vadeles, vokiečiai nesijuokia jiems taip stačiai į akis, kaip mums. Mes manome perankletoti vokiečius, rusai elgiasi kitaip ir vokiečiai jaučia jiems pagarbą. /Jaunos žinios Nr.11, 1946/

- Daugiau kaip 5000 išvietintųjų turės apieisti savo laikino gyvenimo vietą - Bremoną, nes patalpos reikalingos kariuomenės reikalam. /Dzintenes Balsas Nr.4, 1946.III.1/.

- Prancūzų laikraštis "La Matin", rašydamas apie tarptautinę politikos padėtį, pabrėžia, kad niekas negalės žaisti degtukais, o ypač prie naftos šaltinių.

- Lenkiškasis New Yorko radijo komentatorius Stefan Warta vakar pareiškė, jog grupė JAV senatorių pasisakė, kad Amerika turinti siekti taikos JTO rėmuose, bet ne sąjungose su kitomis valstybėmis. Demokratai partijos atstovai pasisakė, kad Amerika turinti galimybės pilnai sukurti JTO ir priverianti žiūrėti, kad ši organizacija nemirtų. Respublikonų atstovai taip pat šią nuomonę palaiką.

Prof.sąjungų atstovai, grįžę iš Rusijos pareiškė, jog jie susidėrę įspūdį, kad Rusija rodanti daug simpatijos JAV. Karo metu ji esanti labai sunaikinta ir gyvenimo lygis, palyginus su JAV, esąs labai žemas. JAV galėtų padėti Rusijai atsikurti, pristatydama jai reikalingų mašinų. Tuo rusų tautą nuteiktų labai palankiai JAV atžvilgiu.

- Vakar dienos JAV spauda susirūpinusi maitinimo būkle Europoje ir už Europos. "New York Times" pabrėžia, jog buv.prez.Hooveris pareiškęs, kad pusei milijardo žmonių gresias badas. Viene Amerika neišstengianti šiam pavojui užkirsti kelią. Reikia, kad tuo pasirūpintų JTO. "Jei laisim pasaulį badui siusti, tai bus baisios pasekmės", pabrėžia laikraštis: "Washington Post" pabrėžia, kad JAV, Kanada ir P.Amerika per 4 mėn. galės pristatyti 1 mil. tonų javų.

VIETOS ŽINIOS

- 84-sios lauko artilerijos pranešimu, visi angliškai kalbantieji pabaltiečiai, norį dirbti armijai, gali skubiai registruotis ir informacijas gauti Sedan Str.10, Unroje. Pranešime interesuojamasi įvairių specialybių technikai.

- Sąjungininkų kontr.taryba skelbia, kad visi nelegaliai laiką ginklus, privalo juos skubiai grąžinti /per 10 dienų/ atitinkamoms karinėms įstaigoms. Užnelegalų ginklų ar šaudmenų laikymą gali būti baudžiami mirties hausme.

- Iš centr.bendrabačio dalis gyventojų bus perkelta į Vytauto stovyklą, o dalis - į gimnazijos bendrabutį.

- Šios savaitės ansamblio repeticijų tvarka: trečiadienį 15 val.moterų balsai; 16,30 val. vyrų. Ketvirtadienį 15 val. moterų sekstetas, 16 val. moterų balsai, 17 val. vyrų. Penktadienį 15 val.vyrų oktetas, 16 val. visas choras. Šeštadienį 15 val. visas choras. Sekmadienį 11,30 visas choras /pamaldos šv.Antano bažnyčioje/.